

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábon heti sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többeszer
hirdetéseik alkalmával a le gye
lecsúszó árértékűt veszik fel.
Helyedj minden külön beki
tásként 30 kr.
Hirdetési vagy reklámozás magában
foglaltó újságilag sora 30 krajcár

Nyitási díj:
Mindenki megjelölés kötele
mény minden pelti sora 30 kr
Hirdetéseik felvételére a kiadó
hivatalban, KUTASI I. könyv
nyomdájában, valamint ZICHNER
MÁN H. könyv. iróházában is.
Név nélkül vagy bármilyenféle
beállítású levelek nem vétel
nek fogadják.

Kéziratok vissza nem
adtnak.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Fél évre 10 fr.-kr.
Egy évre 18 —
Nagyed évre 28 —
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden
közlemény Nagy-hatvan-
utca, 1564. szám, Duoszeky
ház. — a szerkesztőségbe bér-
mentve küldendő.

Előfizetési helyben:
TELEDDI K. LAJOS és Ifj.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedés és a kiadóhiva-
talban KUTASI I. könyv-
nyomdájában a postahivatalok
úján.

Bismarck herceg.*)

Holnap!

A német sajtó azt állítja, hogy Franciaországban senkiben sem volt annyi emelkedettség és politikai érzék, hogy elismerje azt, a mi a kancellár beszédében nagy és utóbbi diadalában váratlan volt.

Ez nem áll. Én részéről láttam igazi jó hazafiakat magam körül, a kik csodálják e rettenetes beszédet, kiemelve az ellentétet, mely ez ismerős szavak és a mi tehetetlen ábrándozóink tres szavai közt van.

Részéről elismerem, hogy a február 6-ki beszéd a háboru óta Bismarck herceg legelkiatásabb diadala volt. S annál nagyobb diadal, mivel a herceg várakozása, melyet ahoz fűzött, kegyetlen csalódást szenvedett. Ő azt hitte, hogy a hadiszaroz tönkre fog tenni miukat és a közlést megőr; mi pedig még mindig életben vagyunk.

Azt remélte, hogy ingerlései kitörésre indítanak minket; és mi okosak lettünk. Azt hitte, hogy a csárok hívek maradnak hozzá; és Oroszország fenyegeti őt.

Végre bizonyosnak látszott, hogy az ifju Vilmos herceg (a német császár unokája) az idén Németország császára lesz; s az apa és nagypapa még élnek.

Hogy kimagyarázassuk Bismarck herceg magaviselőt, tekintetbe kell venni e csalódásokat, és a herceget nem a jelen viszonyok szerint kell megítélni, hanem azon események szerint, melyek valóban valószínűeknek látszottak.

És talán a legcsodálatosabb ebben a magaviselőben az, hogy a kancellár napról-napra változtatta magatartását olyan simulékonysággal, mely nem volna meglepő egy olasztól, de rendkívüli jelenség egy némettől.

Mig a mi apró államférfaink, Goblet s a többiek, mint valami kakasok ágaskodnak és bizonygatják, hogy ők soha sem csalódtak; Bismarck nem riad vissza naponként változtatni magatartását s ezt be is vallani olyan brutális nyíltsággal, mely megrémíti ellenfeleit és szövetségeseit egyaránt. Ez a (nem valami nagy, de mindenestül) nagyon jellemző oldala a kancellárnak.

Ő egykoron arról álmodozott, hogy a német egységet megteremti a forradalom segítségével; és megegyezett a királlyal s megcsinálta ezt az egységet a forradalom ellenére.

Minek utána hiában ajánlotta fel III. Napoleonnak, hogy Sadovát együtt csinálják: Franciaország ellen fordult mindjárt Sadova után.

Orosz szövetséget akart létrehozni Ausztria ellen s most szervezi az osztrák szövetséget — Oroszország ellen.

Minek utána Tuniszt és Tonkingot Jules Ferrynek adta: Jules Ferry bukása után másnap ismét megkezdte ellenünk az ellenségeskedést.

Őssze akarta zuzni a Szent-Széket, a protestánsok nagyobb dicsőségére; és azután egyezkedik a Szent-Székekkel a protestánsok ellen.

És mindezt habozás nélkül, megbánás nélkül, mint olyan férfi, a ki meg van győződve, hogy az élet sokkal rövidebb, semhogy megengedné, hogy hosszadalmasan előre kikalkulált rendszerekkel bajlódjunk.

Ez, ismétlem, Éjszak eme Macchiavellijének a legcsodálatosabb jellemvonása,

* A párisi Figaróból, e világlapból vettük át az idősebb fejtését, mely profétai lélekkel és rettenetes igazsággal világítja meg az országokra alapított germán politika végteljes eshetőségét.

mely megérdemli, hogy kellően megvilágítsuk.

E helyett a mi összes forradalmár demokrataink ismét meg ismét előlőről kezdték örökös szitkozódásaikat, hogy: Bismarck ilyen meg olyan szörny. Moltke egy Minotaurus, a szövetséges uralkodók nyomorult rabszolgák, — nem is szólv a hódítás és az invázió büneiről.

Már megfelelttem e gyerekességekre és fölöslegesnek tartom, még egyszer visszatérni rájuk. Mit is bizonyít mindez? Hát az első (francia) császárság alatt Európa összes uralkodói nem épen úgy imádták I. Napoleont, mint most imádják Vilmost? És Talleyrand nem épen úgy erőszakolta-e rájuk a szerződéseket, mint ma Bismarck? S nem ez-e az örök törvény? Nem hallanak-e fejet az egész természetben állatok és emberek egyaránt az erő előtt?

Még értenem rekriminációinkat, ha mi egy bekés nép volnánk, mely soha sem gondolt hódításra! A dolog netovábbja az, hogy épen mi beszélünk így s pauszakodunk erőszakról!

Németország pedig diadalmasan vágja vissza szemünkbe a mi hirlapi cikkeinket; s épen csak annyit kell tennie, hogy úres frázisainkat szembe állítsa a kancellár rettenetes szavaival, mondván: »Ime, ez Franciaország!«

De hát valóban ez-e Franciaország? Ha mi Poroszországot a szociálisták beszédejei után akarnók megítélni, alapos lenne-e ez?

Miután a kancellár, úgy látszik, nem ismeri a valódi francia közvéleményt, megkísértjük mi megismertetni azzal őt.

Igen, önnek igaza van, herceg, a »nyomdafesték semmi« és senki nem tudja ezt jobban, mint ön. Igen, február 6-ika önre nézve valóságos diadal volt; igen, 17 év óta ön rendkívüli ügyességet fejtett ki, hogy megvédelmezzon egy még be nem végzett művet.

Az a mód, ahogy ön szövetségeseivel tette ezeket, elszigetelte amazokat és megrémített másokat, valóban bámulatos. Ez valóban egy mester kezének bevégett munkája s ha csak a jelen pillanatot tekintjük: Poroszország valóban ura Európának.

Amde holnap? mi lesz holnap? Megengedem, hogy amíg ön él, az épület nem omlik össze, és a leigázott népek nem merészlik lerázni a jármot. Ha tehát ön örökéltű volna, azt mondanám, hogy Európának nincs mit egyebet tennie, mint hogy lemondjon. Amde mi fog történni ön után? Gondolt-e valaha erre?

Az ön politikája, nemde, két dologra van alapítva: a napról-napra iszonyatosabbá váló fegyverkezésre és a szomszédos országok meghasonlására, melyeket ön szüntelenül egymás ellen ingerel. Mihelyt a gyűlölködés gyengülni kezd: ön ismét szítani kezdi azt. Boszniát Ausztriának adja ön, csak azért, hogy háboruba keverje őt Oroszországgal; Tuniszt Franciaországnak adja csak azért, hogy háboruba keverje őt Olaszországgal. S e pillanatban is fenyegeti ön Bulgária fejedelmét, hogy annál jobban megfékezhesse Ausztriát. Az ön eljárásának alapelve: megosztani és megfélemlíteni, hogy eként ön legyen az ur. Eközben pedig szakadatlanul fegyverkezik ön.

De mindennek van határa, még ezeknek a fegyverkezéseknek is. Abban a mérvben, ahogy ön szaporítja katonaságát, a többi népek is szaporítja a magukét. Ők egy kissé hátramaradtak ön mögött, az igaz, de mindennap kisebbedik a különbség. Aztán meg az ön eljárási módja is

kezd ismeretessé válni, herceg. Ugyanaz a simulékonyság a körülményekhez, mely önnek oly jó szolgálatokat tett, rendkívül megingatta az ön szövetségesei bizalmát.

Ausztria, Olaszország, Anglia előtt nem levén többé titkok azok a cselzvények, melyeket ön ellenök szőtt, már most tudják, hogy mit adjanak az ön szövetsége megbízhatóságára. A népek tapasztalván, hogy minél többet beszél ön a békéről, annál inkább kell készülni a háborura: már most tudják, hogy mit adjanak arra a nyugalomra, melyet a német egységnek kellene teremteni a világ számára. Senki sem beszél, senki sem mocszon, mert mindenki fél, a világra épen úgy, mint az első császárság alatt, midőn a kontinens egészen leigázottnak látszott, de csak azon napig, mikor egyszerre megfojtotta szarvakát.

Mert hát ön egyszerűen feljuttotta egy más formában azt, amit I. Napoleon ismertetett meg velünk, csakhogy azzal a különbséggel, hogy Napoleon keresztül rohanva a világon mindent elvitte a szabadságot, a haladást és mindazokat az eszméket, melyekből él a modern Európa, míg ellenben ön utánusainak lovagcsizmáival eltörpítte mindazt, ami szép, ami nagy, ami ragyogó volt itt lenn.

Végre is azonban ez ugyanazon uralom. És igen könnyű észrevenni, hogy még ma is, midőn ön oly hatalmasnak látszik, ez az egész hatalom önre van alapítva és az ön által fölkelített rettegetre, melynek önön kívül nincs semmi alapja.

Az egész világ, rátekinve az ön bevégtelen művére és Francia- meg Oroszországra, önkénytelenül így kiált fel:

Vajon mi lesz holnap? Igen, de mielőtt behunyja szemét, ön le fogja győzni Franciaországot. Nos, nézzünk szemébe e fölvetésnek.

Elfogadom azt a fölvetést, amit naponként ismételnék a németországi lapok: az ön hadai előzőnlük országunkat, elfoglalják a Franche-Comté, Champagne-t, Bourgogne-t. . . S aztán? Aztán a hadai előzőnlük Oroszországot, ön helyreállítja Lengyelországot, s a szlávokat a Nyemenen túl kergeti egész Moszkváig. . . És aztán?

Mindaddig, míg az ön hadai ott lesznek, Moltke tábornagy vezénylete alatt, elfoglalva tartván a meghódított területeket; és mindaddig, míg ön lesz a nagy kancellár az európai diplomácia élén, meghasonlásba hozván emezeket és rémületben tartván azokat: megengedem, hogy ön fenn fogja tudni tartani ez erőszakos helyzetet.

De aztán? mi fog történni azután? Ha majd ön és Moltke tábornagy megjelennek az örökkévaló előtt és amidőn katonáik visszavonulnak az előzőnlük területekről: mit fognak csinálni a 35 millió francziával és a 90 millió oroszszal?

Hiszen csak nem lehet mind deportálni vagy megenni őket! Minek utána Proszország már attól is fuldoklik, hogy Elzászt és Lotharingiát el akarta nyelni: ugyan bizony miféle eszközt fognak önök találni, hogy elnyeljenek 130 millió szlávot és francziát? Mi az ön reménye? Ugyan bizony micsoda célra törekszik ön, ön a ki olyan erősnek mutatkozik, midőn a jelen nehézségeit kell leküzdeni?

Erre azt felelheti ön, hogy Franciaország ellenségeskedésének nem ön az oka s erre nézve elegendő végig futni a francia lapokat, hogy megtudjuk, honnan ered a baj. Ez a mentegé-

tőzés azonban nem áll. Először is ön teremtette meg a félszeg helyzetet, melyből nincs kivezető út, midőn a német háborupártiak megengedte, hogy elvegye tőlünk Elzászt és Lotharingiát. A mi pedig a mi hirlapjainkat illeti: azok csak az ön sajtójának adnak viszhangot. S miután ön fizeti a német újságokat, csak öntől függ, hogy elhallgattassa azokat; ellenben mitőlünk nem függ az, hogy elhallgattassuk a francia demokrata lapokat, melyek minden áron hízelgnek akarnak a tömegnek.

És ha meg akarja hercegséged tudni, hogy a francia közvéleményt mennyire nem tükrözi vissza hiven ez a forradalmi sovinizmus, melyről ön oly kedvteliséssel beszél; nos, emlékezzék csak vissza a legutóbbi nemzetgyűlésre, midőn Jules Ferryt szinte-szinte elnökke választotta a képviselők és szenátorok többsége.

Valójában Európa mai helyzete öntől származik, herceg; s ha az egész világ nyakig föl van fegyverkezve és oroszok, osztrákok, olaszok, francziák azon a ponton vannak, hogy rakásra gyilkolják egymást; ha a Poroszország elleni gyűlölet egész Franciaország szívéét átjárta: ez onnan van, mert ön akarta, hogy így legyen! Ez ma önt, herceg, mindenhatóvá teszi s meglehet e helyzet önnek eklatáns győzelmeket fog szerezni, de ezek olyan győzelmek lesznek, melyeknek nincs »holnapja.«

Lássan hercegséged, a háboru művei nem tartósak, mert a háboru nem egyéb egy rázkódásnál, földrengésnél, mely megrémítheti a világot; ám de csak a béke művei tartósak. I. Napoleonból is nem harczi, nem hódításai maradtak fenn, hanem intézményei, melyekből ma is él Franciaország s melyeknek egész Európában keresztül nyomaira akadunk. Richelieu kézzelvetlen művet hagyott hátra a vesztfaliai békében, — Mazarin a pyrenéi békeszerződésben, — Metternich a bécsi kongresszussal. De mit fog hátrahagyni ön, herceg? Ön, aki ámbár még nagyobb művet teremthetett volna, még sem csinált egyebet, mint még nagyobb zajt egész életében s még sem fog semmi maradni hátra önből! Ön élt napról-napra, az események által veséreltetve magát és szembe szállva minden ellenséggel, igaz, csodálatra méltó ügyességgel, de sohasem törődve a jövővel.

Szinte azt állíthatjuk, hogy ön előtt nem létezik a jövő s hogy ön épen nem látszik törődni azzal, mi lesz Poroszországból az ön halála után. Uralkodni akarván mindenki fölött és leigázni akarván mindenkit: úgy látszik, egészen megfeledkezett a holnapról. Pedig a holnap, ez a nagy kérdés!

Saint-Genest.

Belföldi hírek. »Országgyűlési szeminárium« cím alatt a budapesti egyetemi olvasókör keblében egyet alakult. Az ifjak megakarják ott egymás közt vitatni a fontosabb törvényjavaslatokat, melyek az országgyűlés elé készülnek. A szesz-adó-reform törvényjavaslatát már napi rendre is tüzték. Az új országgház kőfaragó munkáit egy erdélyi száziparos vállalta el 2,100,000 frtért, e y millió frttal kevesebbet, mint a mennyit az első ajánlati tárgyalásnál jelentkezett egyetlen egy vállalkozó kívánt. — Kustélyon, e lazongó községben, ismét szaporítani kellett a csendőrség létszámát, mert újabb rakoncátlanok történtek. A jegyző ablakan éneket idején belöttek, a jegyző sógorát meg is sebeztek. Strössmayer püspök minden fény és pompa nélkül vonult be Eszékre, hogy az ottani székesegyházban arany-miséjét szolgálta. — A testületek a templomból távol maradtak s hivatalos ndvölés egyáltalán nem volt.

Országgyűlés. A képviselőház ülésén febr. 28-án. Tisza Kálmán miniszterelnök romániai határ-egyezmény tárgyalása alkalmán, a képviselőház tegnapi ülésén fölvetette a

LAS.
ek-czipő
az összes raktáron
bocsátom a n. é.
nél tömegesebb láto-
kéri,
sztelettel
K OTTÓ,
varosháza épületében.

si hirdetmény.
sz. kir. város tanácsa ré-
tétetik, miszerint a piac
Dobozy ház. udvarával és
— ide nem értve tehát
d ó d i és u j o s z t á s u
— az azon ház alatti
— a városház nagyter-
1888-ik évi Február 28-ik
10 órakor tartandó nyil-
ján a folyó 1888-ik évi
om évre, tehát az 1891-ik
erjedő időre, a városi szám-
megrekinthető feltételek
berbe fog adatni.
árverelni kívánók azzal
hogy 1000 frt kiküldési ár
elő bizottság kezéhez bá-
pénzben letenni tartoznak.
1888 február 23-án.

A városi tanács.

KITUNTETÉS
SZEKES-
FEJERVAR
ezüstérem 1879.

Diszoklevél
1871-ben.

gjutá-
eteszek.
lajdonos.

kabinet kérdést. — Ez annál meglepőbb volt, mert maga Tisza Kálmán is beismerte, hogy az egyezmény szövegében vannak igenis egyes kifejezések, melyek a korrek terminológiának meg nem felelnek. — A kabinetkérdés fölvetését, az ülés végén, gróf Apponyi Albert egy fulmináns és rendkívül nagy hatású beszédben interpretálta. És azt mondta, hogy Tisza Kálmán helyében ő is fölvetette volna a kabinetkérdést, de nem a képviselőházban, mely a hibás jogi kifejezéseket korrigálni akarja: hanem fölvetette volna ott, a hol azt tapasztalja, hogy ezen korrekciók elé akadályok gördítetnek. Tisza Kálmán meg sem kísérelte, hogy Apponyinak feleljen s engedte a házat az Apponyi beszédének benyomása alatt szétoszlanai. — máskülönben is Tisza Kálmán igen bágyadtan és megviseltnek látszott. S ezt részben talán Ghyczy halálhíre is okozta, melyet Pechy Tamás csaknem könnyezve jelentett be s mely Tisza Kálmánt is mélyen meghatotta. A romániai egyezményről szóló vitát Latkóczy Imre előadó nyitotta meg, azt a tételt állítva fel, hogy „formák kedvéért ne mellőze a ház a lényegét.” — Beöthy Ákos beszédében megjelölte a szerződés szövegében rejlő közjogi sérelmeket, s erősen hangsúlyozta a magyar országgyűlés jogát, hogy hozzájárulását a nemzetközi szerződésektől egészen vagy részben meg is tagadhassa. — A függetlenségi pártból Györfy Gyula és Justh Gyula s Orbán Balázs szövezték a kérdéshöz, mindnyájan erélyesen hangsúlyozva az egyezményben foglalt közjogi sérelmeket; s Györfy Gyula elegánsul előadott beszéde után, határozati javaslatot nyújtott be a párt nevében. A mérsékelt ellenzék határozati javaslatát Beöthy Ákos nyújtotta be. Orczy Béla belügyminiszter szintén felszólalt, de gondosan került minden nyilatkozatot a közjogi sérelmeket tartalmazó terminológiáról.

A főrendiház tegnapi ülésén Vay Miklós báró, koronáér elnök érdekes szavakkal emlékezett meg arról a csapásról, mely az országot és a főrendiházat Ghyczy Kálmán halálával érte. Ezután áttértek a napirendre. Az 1888-dik évi állami költségvetés részletes tárgyalását Haynald Lajos, Zichy Nándor gróf és Berzeviczy Albert államtitkár felszólalásai után befejezték és a költségvetést elfogadták. Haynald Lajos bíbornok érsek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetésénél emelt szót, megújítva azt az egyetemi alaptételre vonatkozó felszólalást, melyet a katolikus főpapok évenként meg szokottak tenni. Hangsúlyozta az alap katolikus jellegét, tiltakozva annak állami kezelése és az ellen, hogy azt az utóbbi időben országos alapnak nevezik. Haynald e felszólalást támogatta. Zichy Nándor, kiemelve, hogy az alapítók intencióihoz képest katolikus alapként kell azt tekinteni és kezelni. A vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Berzeviczy Albert államtitkár válaszolt, kijelentve, hogy a kormány az egyetemi alappal szemben elfoglalt álláspontját továbbra is fenntartja. Az „országos” cím szerinte csak azt akarja jelenteni, hogy az alapok országos kormány alatt állottak és általánosan jelenleg is. E rövid felszólalás után az ülés 1 óra előtt véget ért.

Ghyczy Kálmán.

Csak napok előtt adtunk hírt örvendetes felgyógyulásáról, s már-már hitte az aggódó nemzet, hogy a különben előrehaladt kora általánosan vasszerkezete dacolni fog a betegséggel. Csak napok előtt még abban a helyzetben volt az agg ferfiu, hogy születésnapja alkalmából fogadhatta az üdvözlőket,

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A békeszerző.

— Elbeszélés. — Írta: Bihari Kálmán. A szép Adél nyugtalanul, izgatottan jár föl s alá az izselles butorozott, elegáns szobában. Az úde, piros arc el-elhalványul, kis kezét aggódva szorítja szívéhez, mintha valami nehéz, fájdalmas megpróbáltatástól rettegne. Nyílik az ajtó s egy szelíd tekintetű ősz ferfiu lép be. Gyöngéd szeretettel nyújtja mindkét kezét Adélnek, s nyájasan mondja: — Nyugtasd meg magadat, édes hugom. Hiába, ezen túl kell esni. — Oh kedves bátyám, ugy borzadok e találkozásnál. Hogy én Gusztávvál szemtől-szemben legyek, mikor egy egész világ választ el bennünket egymástól. Hatha még a következő évek gondolok... — Légy nyugodtan, uralkodjál felindulásodon. Én-épen ellenkezőleg vagyok meggyőződve. Azt hiszem, e találkozás javadra válik. Gusztáv engem is fog keresned. — En kerjem őt? Soha inkább meghalok, — felel dacosan a szép nő, — míg szememben a harag fénye villan meg. — Pedig kérned kell, édesem. A jog a Gusztáv részén van. Az ítélet világosan szól. Dezőke csak hét éves koráig maradhat anyjánál, akkor apjának van joga hozzá. Az idő eltelt s Gusztáv a törvény szerint visszaköve telheti gyermekét. — En nem adom soha. Egyetlen örömet, egyetlen boldogságot. Megszakad a szívem, ha rá gondolok, hogy elakarják rabolni tőlem. Talán arra kényszerítik, hogy nemszo-

s ma már halálhíre terjed szét az országban, mindenütt ószinte részeg izgat bántatot idéz fel a jobb szívében.

Ghyczy is megalkudott egy pillanatban ezzel az ujkori politikai rendszerrel, de a sok között ő volt ama kevesek egyike, a kik midőn átlátták a rendszer tarthatatlanságát, önként vonultak vissza exponáltabb állásaikról. A Tisza áltai neki felajánlott pénzügyminiszteri tárczát elvállalta, de mert e rendszer keretén belül nem volt képes érvényt szerezni a saját pénzügyi programjának — kész volt rendelkezésre bocsátani tárczáját. Az elhunyt eltrajzi adatait röviden a következőkben vázoljuk:

Ghyczy Kálmán 1808. évi február 12-én született Komáromban, hol atyja a megye alispánja volt. Iskoláit szülővárosában és Győrött elvégezvén, 20 éves korában Pesten ügyvédi vizsgát tett. 1830. évben a királyi család rászóval uradalomban ügyész lett, ez alólásról azonban egy év után lemondván, a magánéletbe vonult. 1833-ban a megye első aljegyzőjévé, 1839-ben főjegyzővé, 1843-ban pedig orsz. képviselővé választották. 1844-ben a megye alispánjává, 1847-ben hétszemély-nökké, majd reá nádori ítélőmesterré nevezetett ki.

1848-ban az első magyar miniszterium megalakulásakor Deák Ferencz őt hitva meg igazságügyi miniszteri államtitkárrá. Kezdetből fogva a Batthyány pártához tartozott, s avval maradt akkor is, midőn Kossuth politikája vált döntővé. A forradalomkor lemondva hivataláról birtokaira vonult vissza.

Az 1861-iki országgyűlésen egyhangulag elnöké választották. Részt vett az 1867-iki kiegyezés után a delegációban. 1872-ben kilepelt a balközépből, 1874-ben átvette a pénzügyminiszteri tárczát, 1875-ben a ház elnökévé választották, e méltóságáról 1879. ápril 2-án lemondott, s azóta letette képviselői mandátumát is, s azóta egészen a magánéletbe vonult vissza.

Később tagja volt a főrendiháznak, hol több alkalommal nagyobb és elítélő kritikát tartalmazó beszédet mondott a Tisza kormány pénzügyi politikája ellen. Mintegy négy hóval ezelőtt kezdett betegkedni, s a halál t. reggel életének 80-ik évében érte utól.

— Az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas párt hetőn este 6 órakor Irányi Dániel elnöklelte alatt értekeletet tartott. Első sorban Györfy Gyula terjesztette elő határozati javaslatát a román — határ kiigazításáról szóló törvényjavaslattal szemben. A párt magáévá tette a határozati javaslatot, melyet Györfy már benyújtott a képviselőháznak. Majd Meszlényi Lajos jelentett be interpellációt a dunaszerdahelyi választási visszavétel és veszteségek tárgyában. — Lukáts Gyula az interpellációval szemben elérkezettnek látja az időt arra, hogy a párt a választási törvény revízióját iránt tegyen indítványt, esetleg készítsen törvényjavaslatot. Hosszas eszmecsere után, melyben az indítványozón — kívül Madarász József, Györfy Gyula, Irányi Dániel, Haviár Dani, Orbán Balázs, Holló Lajos és Horváth Adam vettek részt, a párt elfogadta Meszlényi interpellációját és Lukáts indítványát is. Ezek után Mudrony Soma ismertette a czukoradóról szóló, Ausztriával kötendő egyezményt, melyet a párt a csütörtöki értekezletben fog tárgyalás alá venni. Nehány új foglalkozó tag felvétele után véget ért a gyűlés.

— Külföldi hírek. A bolgár ügy. — A porta tanácskozása Nelidov nagy követnek előterjesztését illetőleg még eredményre nem vezetett. Ausztria-Magyarország, Olaszország

kára egy idegen nőt nevezzen anyjának, engem elfelejtetnek, meggyűlöltetnek vele... — Reméljük, édesem. Talán beleegyeznek Gusztáv, meg én Dezőke tovább is itt maradjon. Beszélj vele szeliden, okosan. En ugy hiszem, az életnek bármily viharai sem irthatják ki a szívből teljesen az igaz szerelmet. Pedig Gusztáv téged valaha nagyon szeretett...

— Nem szeretted volna Ahnokság hazugság volt minden szava, mikor azt mondta. A ki mindig félreértett, oly könnyen megnyugodott elválasunkban, a ki most is hideg kegyetlenséggel, egy örült törvényre hivatkozva akar gyermekemtől megfosztani, az nem szeretethet.

A jó nagybácsi megismogató Adél arca bársnyorog, s mely részvételt mondá: — Szegény kis hugom te! Milyen boldogok lehetetnek volna együtt. En tudom, hogy te nem az vagy, a minek magad mutatod. A te fájó szíved nem gyógyult meg. Te őt most is szereted... — Gyűlölöm. — kiáltá Adél kipiruló arczal, fellázadott érzellemmel, kimondhatatlan fájdalommal. — Gyűlölöm engesztelhetetlenül!

Ah ezt a szomorú szót mondták el egymásnak már négy éve, a törvényszék előtt. És nem remegett egyiknek ajka sem, hidegen határozottan csengett a szó, mely őket az egész életre elválasztá.

Hát igaz volt-e az a nagy gyűlölet? Valaha nagyon szerettek egymást, s házasságuk első ideje a rajongó boldogság tobzódása volt. De hát az élet nem szokta beváltani álmainkat, s az álomból a valóra sokszor nagyon nehéz az átmenet. A nő elkényeztetett, szélszélyes, követelő volt, a férfi komoly és határozott. A nő uralkodni akart, a férfi, éppen

s Anglia nagy követei eddig még nem nyilatkoztak. Az angol nagykövét minden beavatkoztól tartózkodik Oroszország lépését illetőleg s már egy idő óta nem is jelent meg a portánál. — Stambulov bolgár kormányelnök, a fejedelem születés napja alkalmából rendezett díszbenedél meleg hangon tartott pohárköszöntőt mondott Ferdinánd herczegre, ki az összegyűlteknél, kik együtt éreznek vele, köszönetet mondott. — A damaszki uti esetre vonatkozólag gr. Montebello francia nagykövet jegyzőket nyújtott át a kormánynak. Remélik, hogy az ügy barátságos elintéztést nyert.

KARCZOLATOK.

(„Pro artibus et litteris” — Karán-Sebes — A gazember. — Házam, nem házam! — Képviselő-piknik.)

Budapesti levelezőnk közli velünk azt a pikantiert, hogy mikor Keszó királyfi „az írók kedvéért elment a koresmába” feltűnt, hogy a két lábú aczel-tollas kaszt, a penzli és az álló lovagjainak egyike sem viselte a király által alapított közjogellenes származásu „pro litteris et artibus”-rendjelet.

Az udvarnál e miatt volt egy kis nehezítés és ennélfogva történt, hogy most, az orozva kiosztott rendjel keletkezése után vagy egy év mulva, mentek el az udvarhoz annak megköszönésére Salamon Ferencz, Stoczek József, Keleti Károly és — ha jól emlékszem — Benczur Gyula.

Jókai Mór pedig Pálmai Ilkának, — mikor a divánál most oly arányos látogatásainak egyikét megtette — és az aranyos gratulált neki az új rendjelhez, ezt a papírszeletet hagyta az asztalán:

Pro litteris et artibus, Ez az okmány csak fűdibus. Pro artibus et litteris, Kiruntetés vár itten is!

A karán-sebesi kerület ugyancsak kellemetlennek kezd válni a magyar parlamentnek.

A Doda Traján generális (Albrecht fő herczeg intimszolgája) példáját követi a pap Popovics is, a ki szintén elfogadja a mandátumot, de a parlamentbe nem megy fel.

A parlament megint csak új választást rendel el és a karán-sebesiek aztán is választanak valakit, a ki a Doda és Popovics féle stiklilt... ismételni fogja és elvégre is elérkí azt, hogy a karán-sebesi bocskor nevetességé fogja tenni a Pécsi Tamás — vaskalapját.

Ugy tudjuk, hogy az új választási törvény jogot fog adni az országgyűlésnek arra, hogy oly kerületűt, a melyekben a választási vizszoaiések egész a disznóságig emelkednek, a képviselő választás jogát egyszerűen — eivegve.

Ha nem csináltak törvényt Szabadkára, Kaposvárra, Czegledre és a Krausz Lajos által beundokított kerületekre (a k k o r Szentendre, most Dunaszerdahely) hát csinálják meg legalább Karánsebesnek!

Igy kell a vakmerő bocsokorra tápatapni a jó magyar sarkantus csizmának.

* Ez — a király szavai szerint — meg tiszteletes lett volna! De azért csak nagyobb megtisztelés lett volna az, ha az írók a királyi kedvéért a királyi variakba mehettek volna. g. b.

ettől felve, azt hitte, nem szabad engednie semmit. Az egymás által ütött seb annál jobban fájt, mert mindakettő szeretett; de büszke, makacs lelkük keszebb volt megtörni, mint meghajolni. Röviden: az utó végzetők, hogy egymast ne tudják megérteni. Egy heves jelenet után Adél elutazott a fővárosban lakó nagybátyjához, a ki szülei kora halála óta gyámja volt; azt hitte, könyörögve, esedekelve fog Gusztáv utána jönni, kérve a visszaférésre, de az megtartotta száát: — Jól van, távozz el, de távozásod örök lesz.

És mikor már a nő, megbánva tettét, megtört dacczal, bűnbánó szível, megalázódakarta kérni férje bocsánatát: akkor kellett arról értesülnie, hogy Gusztáv a válopert megindította. Adél sokkal büszkébb volt, minthogy ellenetést tegyen. A váloper gyorsan simán lefolyt, a kölcsönös gyűlölet elég ok volt a törvény előtt. Most már elöttük ok a nagyvilág, kereszettek a boldogságukat, a mit egymásban nem tudtak megtalálni.

Adél a fővárosban maradt Miklós bátyjánál, a ki nyugalmazott tanár volt, s kinek szomorú agglegegyi életet az ő jelenléte vidámitotta fel.

(Folyt. köv.)

REJTELMEK.

— Regény. —

Írta: SZALATNAY LÁSZLÓ. 56

XI

Az éj borzalmai.

Örömmel kiáltott fel: — El! orvosért azonnal, a városba, orvosért.

Máskülönben azt kell hinnünk, hogy a magyar észjárás tünnyebb járásu lett még a híres — karánsebesi csigánál is!

Kenedi Géza, a „Pesti Hirlap” f. szerkesztője, egy fővárosi clubban felolvasást tart „A gazember” czimmel.

Tisza Kálmán miniszter-elnök rögtön hozzá küldte egyik bennfentesét és felkérte a felolvasót, — hogy... ne politikizáljon!

A párisi Temps arról értesül, hogy Ausztria Magyarország most már hajlandóan mutatkozik arra, hogy tárgyalásba bocsátkozzék Oroszországgal a Bulgáriára vonatkozó javaslatokat illetőleg, s hogy ezt a fordulatot egyenesen Ferencz József ő felsége befolyásának lehet tulajdonítani.

Imé „az en házam politikája” is kezdi kiütni a szöveget a maga zsákjából.

Az „en házam politikája” ugyan előbb való lenne, de hát ennek az őre most Tisza Kálmán, a kiről pedig nem tudni, hogy mire esküdtött meg, a mikor a miniszteri tárczát elvette.

Még utoljára küsül, hogy Bismarck, Giers és Kálnoki a legjobb barátok, az egész harczláma komédia volt és Oroszország megy Szófiába, Ausztria és Magyarország Salonikiba.

Mert Magyarországnak nem hibája ignorálták a határait a Romániával kötött szerződésben.

Magyarország ostobaság tekintetében ez idő szerint csakugyan — hatartalan.

A képviselő urak kezdeményezték valamit.

Olyat, a mi a mostani parlament komolyságának és tekintélyének teljesen megfelel.

Kulturregyletet?

Hitelintézetet?

Szövetséget a corrupezió ellen?

De hogy?

Rendeztek egy — pikniket. Batyubált.

Párkülömbőség nélkül rendezték, az igaz. Bebizonyították, hogy egy-egy ifju hontatya fejénél mennyivel hasznavehetőbb az ő — lába.

Batyubál! a hol a képviselő ember betelik mások által hozott enni és innivalókkal!

A Tisza aerához méltó vállalkozás!

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

* Kardparhaj folyt le tegnap reggel két fiatal ur között, mely mindket fel megsebesüléssel végződött. L. jó kardforgató s e mellett igen szolid és terekvő fiatal ember és M. P. egy környékbeli gazdag izraelita család tagja, már reggelen leszült vizszoiban

A cselédek közül többen — azonnal kézségesen rohantak el, s pár perc alatt már ket jo verű nő nyargalva vont egy könnyű kocsi az orvosért.

Lászlót agyba tették, s a hogy lehetett, elállították a veret.

A sebesült folytonosan önkívületi állapotban volt.

Két óra mulva, kiért az orvos is, ki figyelemmel vizsgálta meg a sebet, s nyilvánította, hogy nemesebb rész nincs sérve, bar veszélyes a seb, de azért pár het alatt jó gondviselés mellett tulesz a sebesült a nagyobb bajon.

Bekötözte a sebet s orvságot rendelt és utasításokat adott, mit az öreg és Anna a legnagyobb figyelemmel hallgattak.

László magához tért, de azért álomba volt merülve.

Mar a nap is jól fent volt az égen, midőn Janos rendbe jöve a beteg körüli do-loggal, mindenkit eltávolított, s megkérde kisasszonyától a történeteket.

Anna elbeszélte. — Ez am az ember! kiáltott az öreg, már kedves kisasszonyom, ha leány volnék, en is hozzá mennék.

Pusztá kezzel rárohanni arra a veszett németre. De vajon, hogy jött az ablakhoz? Erre mi adhatunk felvilágosítást.

Midőn a katonák László házára törtek, és ő az ablakon menekülve egy szénabogyiba húzódott, innét, ha nem látott is, de hallott mindent hallotta a részeg katonák zaját, de meghallotta az Anna sikoltását is.

Ekkor feledve mindent, örült dühvel rohan az ablakhoz, betekintve ezen át, látva a leánya veszedelmét, beugrott.

A többi tudjuk. László Anna ápolása alatt maradt,

allottak, mely fe... összekocczás... tanácsos, elasz... mester ur tula... házban, — me... got szolgáltatott... madt közöttük... ménye. A párbe... tent meg egy he... ben. Segédék... hadnagy, — intézeti hivatal... baj orvos gyan... A felek 4 izben... már a harmad... szüntetni a vida... Az eredmény az... pott a mellére... külső karra, — kapott kisebb ve... sem veszélyes.

* Az agyo... régen, hogy eg... czoaltató oláh k... nyánál őrségen... az allatokat — ismeretesek a... tart vizsgálatot... csak az egyik k... test követel.

* Egyházi... tárában marcz... gazdasági ülé... * Színház... retteje tegnap... zott a színház... zeni szépsége... nezőteret, de m... gitőbbek közé... li a l m a i n e... kább hangjának... hangjaival cso... megtapsolták, s... nagy duette ut... jelenésben hiva... tenoristánk bra... nagy arányát... kivat páratlan... gető kacagot, (Ferdinand) és... bőven kivettek... V. M a r g o... daival kellett... hangjait érvény... nemes alakot... rögön bujják... hagosabba vált... mert különben... kellemes orgau... pompás volt.

* A fővá... olvasó egyete... örvend, számos... minden évben... meg könyvtára... ketszáz forint... melyekben kégy... ugy, mint a tu... lousen a t h e... megrendelésel... g u j t e m e... több ezer kötet... * Tombola... let által f. e. m... tombola játék... les körben nagy... ben nemcsak sz... jarultak a gyer... előmozdításához... keszegegy valia... gyel közul tomb... szerint: kégl

János ped... Ezt egyed... Az öreg... nál, meg össze... hez paraszt sul... met meleg egy... Arra szan... urára adja ez... A vadász... dort, ki iszony... Elbeszélte... Sándor vi... minden ekeszo... szelje. Mi ve... Felöltözöt... szerű oltonybe... szemmel szorítá... — Már m... ám, valami bol... resse Fanni kisa... — Azt őre... — Ne teg... rohan.

Sándor ne... tolteti, így meg... — E ruhá... addig, mig utle... s aztán siessen... — Isten v... legyetek boldog... — Mig e... mentem en Lás... Sándor ot... dult a bizonyta... Az öreg... szan letörtte az... szomoruan ált... Kőfalura.

